

Reproduceerbare formulieren bij

Trainen van sociaalcommunicatieve vaardigheden bij kinderen met een autismespectrumstoornis - Tweede, herwerkte uitgave

Het ImPACT-programma - Handleiding voor hulpverleners

Brooke Ingersoll & Anna Dvortcsak
Bewerkt door Sara Van der Paelt, Petra Warreyn en Herbert Roeyers
© Sig vzw

Formulier 1	Implementatieplan*	Formulier 19	Videoterugblik - Focus en Pas aan
Formulier 2	Intakevragenlijst*	Formulier 20	Videoterugblik - Creëer kansen
Formulier 3	Startvragenlijst	Formulier 21	Videoterugblik - Leer nieuwe communicatievaardigheden aan
Formulier 4	Checklist Implementatiegetrouwheid: Interventie	Formulier 22	Videoterugblik - Leer nieuwe imitatie- en spelvaardigheden aan
Formulier 5	Checklist Implementatiegetrouwheid: Opstellen van doelen met ouders	Formulier 23	Schema voor activiteiten buitenshuis
Formulier 6	Checklist Implementatiegetrouwheid: Coachen van ouders	Formulier 24	Oudertevredenheidsonderzoek
Formulier 7	Checklist Implementatiegetrouwheid: Groepsinterventie	Formulier 25	Interview voor functieanalyse*
Formulier 8	Sociale Communicatie Checklist (ouderversie)	Formulier 26	Registratieformulier
Formulier 9	Sociale Communicatie Checklist (trainersversie)*	Formulier 27	Gedragsschema
Formulier 10	Doelen voor je kind*	Formulier 28	Gedragsplan*
Formulier 11	Dagelijks activiteitschema	Formulier 29	Oefenplan Maak van je huis een succesvolle leeromgeving
Formulier 12	Sessieregistratieformulier* Sessieregistratieformulier - Hoe te gebruiken Sessieregistratieformulier - Voorbeeld	Formulier 30	Oefenplan Focus op je kind
Formulier 13	Ideeën voor spelactiviteiten	Formulier 31	Oefenplan Pas je communicatie aan
Formulier 14	ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht - Focus en Pas aan	Formulier 32	Oefenplan Creëer kansen
Formulier 15	ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht - Creëer kansen	Formulier 33	Oefenplan Prompts en beloningen
Formulier 16	ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht - Leer nieuwe communicatievaardigheden aan	Formulier 34	Oefenplan Leer nieuwe vaardigheden aan
Formulier 17	ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht - Leer nieuwe imitatie- en spelvaardigheden aan	Formulier 35	Oefenplan Pas de interactie aan
Formulier 18	ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht - Pas de interactie aan	Formulier 36	Oefenplan Werk de doelen van je kind bij
		Formulier 37	Oefenplan Plan voor blijvend succes
		Formulier 38	Oefenplan Follow-up
		Formulier 39	Oefenplan Begrijp het probleemgedrag van je kind
		Formulier 40	Oefenplan Voorkom het probleemgedrag
		Formulier 41	Oefenplan Verander de gevolgen
		Formulier 42	Oefenplan Leer een vervangende vaardigheid aan

Deze formulieren kunnen gedownload en geprint worden voor gebruik in het ImPACT-programma. *De formulieren 1, 2, 9, 10, 12, 25 en 28 kunnen elektronisch ingevuld worden. Om de werkbladen op het scherm in te vullen raden wij aan Adobe Acrobat of de gratis Adobe Reader software te gebruiken en de tabtoets te gebruiken om door de in te vullen velden te gaan. Je zal merken dat als je in de tekstvakken typt, de lettergrootte automatisch verkleint als je het vak invult, zodat er veel tekst in elk vak kan. Wanneer je een Formulier op het scherm invult, zorg er dan voor dat je de PDF op je eigen computer bewaart en werk in de kopie die je bewaard hebt, niet in een kopie op je webbrowser. Sla de formulieren op nadat je wijzigingen aangebracht hebt, zodat je ze bewaart. Merk op dat sommige versies van Adobe Reader niet toestaan dat je de ingevulde werkbladen opslaat. Test je software om er zeker van te zijn dat je een ingevuld werkblad kunt bewaren.

De uitgever verleent kopers van dit boek de toestemming om dit materiaal te reproduceren. Deze licentie is beperkt tot de individuele koper, voor persoonlijk gebruik en gebruik met je cliënten. Deze licentie geeft niet het recht om dit materiaal te reproduceren voor verkoops-, distributie- of andere doeleinden (inclusief maar niet beperkt tot boeken, pamfletten, artikels, video- of audiobanden, en hand-outs of slides voor lezingen of workshops). Toestemming om dit materiaal voor deze en andere doeleinden te reproduceren moet schriftelijk aangevraagd worden bij de uitgever.

Implementatieplan

Duurzaamheid van het programma: Welke middelen zijn nodig om het programma op te starten en in gang te houden?

Interventieteam bepalen: Wie zal betrokken zijn bij het geven van het oudertrainingsprogramma?

Gezinnen identificeren: Wie zal het programma aangeboden krijgen en op welk moment?

Praktische aspecten van het programma: Hoe zal het programma uitgevoerd worden?

Hinderpalen voor deelname aanpakken: Welke ondersteuning hebben gezinnen nodig om te kunnen deelnemen?

Zorg voor noodzakelijke aanpassingen: Hoe kan je aanpassingen doen en toch implementatiegetrouwheid behouden?

Intakevragenlijst (1/2)

Kind: _____ Ouder: _____ Datum: _____

1 Wat hoop je te bereiken met het programma? Wat zijn je belangrijkste doelen voor je kind?

2 Werd je kind onderzocht? Zo ja, heeft je kind een diagnose gekregen?

3 Vertoont je kind momenteel één van de volgende kenmerken?

☐ Speelt liever alleen	☐ Traag in het aanleren van gebaren en woorden of het combineren van woorden tot zinnen
☐ Herhaalt telkens opnieuw wat je zegt	☐ Beperkte belangstelling voor speelgoed of ander spelmateriaal
☐ Moeite om oogcontact te maken	☐ Moeite om te communiceren in tal van situaties
☐ Moeite om te begrijpen wat je zegt of instructies op te volgen	☐ Speelt op ongebruikelijke manieren of telkens weer op dezelfde manier
☐ Moeite om te delen of beurt te wisselen met jou	
☐ Moeite om te imiteren wat je doet of zegt	

4 Hoe communiceert je kind met jou?

5 Vertoont je kind gedrag waarover je je zorgen maakt, zoals driftbuien, voedingsproblemen of slaapproblemen? Zo ja, in welke mate heeft dit gedrag invloed op het dagelijks functioneren van je gezin?

(zie volgende bladzijde)

Intakevragenlijst (2/2)

6 Heeft je kind hulpverlening gekregen, vroeger of nu? Zo ja, welke behandelmethoden worden/werden in deze interventies gebruikt, en wat zijn je ervaringen hiermee?

7 Welke verwachtingen heb je wat betreft jouw rol in de interventie van je kind?

8 Met wie brengt je kind het meest tijd door? Is er iemand anders die zou moeten deelnemen?

9 Welke talen worden er thuis gesproken? Wat is de moedertaal?

10 Zijn er hinderpalen die het bijwonen van de sessies bemoeilijken? Zo ja, welke?

Startvragenlijst

Kind: _____ Ouder: _____ Datum: _____

Gelieve dit formulier in te vullen en terug te bezorgen vóór de eerste sessie.

1	Met wie brengt je kind tijdens de week het meest tijd door?
2	Heeft je kind nog broers/zussen? Zo ja, noteer hun naam en leeftijd.
3	Beschrijf de belangrijkste doelen voor je kind.
4	Beschrijf de doelen voor jezelf.
5	Som een aantal activiteiten op die je kind graag doet.
6	Krijgt je kind momenteel andere vormen van hulpverlening (bv. vroegbegeleiding, ergotherapie, logopedie, gedragstherapie)? Zo ja, beschrijf de hulpverlening (bv. behandelmethode), de dienstverlener, en je ervaring hiermee.
7	Vermeld alle bijkomende informatie die nuttig kan zijn en voeg eventuele eerdere verslagen of behandelplannen toe.

Checklist implementatiegetrouwheid: Interventie (1/3)

Kind: _____ Ouder: _____ Observator: _____

Sessie: _____ Datum: _____ Activiteit: _____

Doelen sociale betrokkenheid:
Doelen communicatie:
Doelen imitatie:
Doelen spel:

Richtlijnen voor het scoren

Scoor elke techniek op basis van je observatie van de volwassene en het kind. Geef na de score van elke techniek een samenvattende score die het best weergeeft hoe effectief de volwassene de strategie toegepast heeft. Een score van 4 of 5 geeft aan dat er voor die strategie aan de criteria van getrouwheid is voldaan. Een gemiddelde score van 4 of hoger op alle strategieën geeft aan dat er voldaan is aan de criteria van getrouwheid voor het ImPACT-programma.

Lage getrouwheid				Hoge getrouwheid
1	2	3	4	5
Volwassene gebruikt de strategie niet, of bijna alle pogingen om de strategie te gebruiken mislukken.	Volwassene gebruikt de strategie af en toe, maar de meeste kansen worden gemist of ondoeltreffend uitgevoerd.	Volwassene gebruikt de strategie de helft van de tijd doeltreffend, maar mist veel kansen of is inconsequent in het gebruik.	Volwassene gebruikt de strategie meer dan de helft van de tijd doeltreffend, maar mist enkele kansen of is af en toe niet doeltreffend.	De volwassene gebruikt de strategie doeltreffend tijdens de hele sessie en mist slechts enkele kansen.

Interventiestrategie	Getrouwheid (1-5)	Notities
Focus op je kind: Geef aan hoe vaak de volwassene effectief technieken gebruikt om het kind bij de spelactiviteit of -routine te betrekken. De totaalscore is gebaseerd op de prestaties voor alle hieronder vermelde kernpunten.		
Blijft face-to-face met kind.		
Laat kind activiteit leiden.		
Neemt deel aan activiteit van kind. ☐ Helpt kind met activiteit. ☐ Imitiert spel, lichaamsbewegingen of vocalisaties.		
Reageert op acties van kind.		
Stelt grenzen <i>indien nodig</i> .		

(zie volgende bladzijde)

Checklist implementatiegetrouwheid: Interventie (2/3)

Interventiestrategie	Getrouwheid (1-5)	Notities
Pas je communicatie aan: Geef aan hoe vaak de volwassene effectief gebruikmaakt van levendigheid, het juiste taalgebruik modelleert en de spontane communicatie van het kind uitbreidt. De totaalscore is gebaseerd op de prestaties voor alle hieronder vermelde kernpunten.		
Maakt gebruik van levendigheid en past mate van levendigheid aan om kind betrokken te houden.		
Spreekt over wat kind ziet, hoort of doet.		
Gebruikt eenvoudige taal.		
Breidt de communicatie van kind uit.		
Creëer kansen: Geef aan hoe vaak de volwassene effectief gebruikmaakt van technieken om kansen te creëren om de aandacht van het kind te trekken of het kind te laten initiëren. De totaalscore is een combinatie van de kwaliteit en de frequentie van het strategiegebruik en kan niet hoger zijn dan de frequentiecode. Als het kind vaak spontaan het initiatief neemt, mag de volwassene deze strategie minder vaak gebruiken zonder een lagere score te krijgen.		
Gebruikt strategie één of twee keer per minuut of <i>indien nodig</i> . ☐ <i>Speelse obstructie</i> ☐ <i>Evenwichtige beurtname</i> ☐ <i>Verleiden tot communicatie</i>		
Biedt de kans duidelijk aan.		
Weigert of blokkeert toegang tot materiaal tijdens kans.		
Wacht tot kind reageert op kans.		
Reageert op acties van kind.		
Breidt antwoord van kind uit.		
Leer nieuwe vaardigheden aan: Geef aan hoe vaak de volwassene effectief gebruikmaakt van prompts en beloningen om specifieke communicatie- en imitatie/spelvaardigheden aan te leren. De totaalscore is een combinatie van de kwaliteit en de frequentie van het strategiegebruik en kan niet hoger zijn dan de frequentiecode. Als de volwassene te vaak prompt, geef dan een 5 voor frequentie, maar geef een lagere score voor Pas de interactie aan.		
Prompt vaardigheden elke 1-2 minuten. Communicatie gebruiken ☐ Vertraging ☐ Vraag ☐ Deel zin weglaten ☐ Keuze ☐ Taalmodel ☐ Verbale routine ☐ Gebarenprompt ☐ Fysieke ondersteuning Imitatie/spel ☐ Sturend commentaar ☐ Vraag ☐ Keuze ☐ Verbale instructie ☐ Modelleer handeling ☐ Fysieke ondersteuning		

(zie volgende bladzijde)

Checklist implementatiegetrouwheid: Interventie (3/3)

Interventiestrategie	Getrouwheid (1-5)	Notities
<i>Communicatie begrijpen</i> ☐ Verbale instructie ☐ Gebarenprompt ☐ Modelleer handeling ☐ Fysieke ondersteuning		
Prompt vaardigheden die iets complexer zijn dan de huidige vaardigheden van kind.		
Prompt vaardigheden die te maken hebben met wat kind aan het doen is.		
Gebruikt duidelijke prompts.		
Wacht na geven van prompt.		
Biedt meer of minder ondersteuning indien nodig.		
Zorgt ervoor dat kind doet wat gevraagd wordt.		
Geeft kind beloning onmiddellijk na een passende reactie.		
Beloont enkel positief gedrag.		
Breidt antwoord van kind uit.		
Pas de interactie aan: Beoordeel hoe vaak de volwassene het gebruik van interventietechnieken effectief afstemt op de gemoedstoestand en motivatie van het kind en op de omgeving en de activiteit. Wanneer het kind erg overstuur is of de volwassene de omgeving niet kan controleren, kan er minder geprompt worden. Wanneer het kind zeer gemotiveerd is, kan er meer geprompt worden.		

Checklist implementatiegetrouwheid: Opstellen van doelen met ouders

Sessie: _____ Datum: _____ Coach: _____

Kind: _____ Ouder: _____

Kruis het juiste vakje aan om aan te geven of elke procedure voldoende geobserveerd is, gedeeltelijk geobserveerd is maar niet consequent, of niet geobserveerd is. Duid n.v.t. aan als de procedure niet van toepassing is op de sessie.

Procedures	Geobserveerd	Gedeeltelijk geobserveerd	Niet geobserveerd	n.v.t.
Vorbereiden van de sessie				
De coach richt de coachingruimte goed in, heeft het juiste materiaal ter beschikking (bv. aangepast speelgoed, handleiding voor hulpverleners, ouderhandleiding, oefenplan, andere relevante formulieren), en bekijkt relevante informatie van de vorige sessie.				
Checken hoe het gaat en de agenda van de sessie vastleggen				
De coach begroet de familie hartelijk, stelt de agenda op en gaat in op eventuele bezorgdheden.				
De coach geeft een beschrijving van de ontwikkeling van de sociale communicatie.				
Informatie verzamelen over de vaardigheden van het kind				
De coach laat de ouder de Sociale Communicatie Checklist (ouderversie) invullen.				
De coach gaat in interactie met het kind.				
De coach observeert de ouder-kindinteractie.				
De coach noteert observaties op de Sociale Communicatie Checklist (trainersversie).				
Doelen stellen voor het kind				
De coach helpt de ouder doelen op lange termijn kiezen.				
De coach helpt de ouder inzicht te krijgen in de huidige vaardigheden van het kind, met behulp van beide SCC's.				
De coach helpt de ouder doelen op korte termijn kiezen.				
De coach checkt bij de ouder of ze de doelen begrijpt en gemotiveerd is om aan deze doelen te werken voor ze op het formulier Doelen voor je kind te noteren.				
De juiste coachingstijl gebruiken				
De coach gebruikt een samenwerkende interactiestijl gedurende de sessie.				
De coach is zich bewust van de overtuigingen, waarden en cultuur van het gezin.				
De coach focust op de sterktes van kind en gezin.				
Totaal getrouwheid = Geobserveerd (1) + Gedeeltelijk geobserveerd (0.5) / Geobserveerd + Gedeeltelijk geobserveerd + Niet geobserveerd × 100				

Checklist implementatiegetrouwheid: Coachen van ouders (1/2)

Sessie: _____ Datum: _____ Coach: _____

Kind: _____ Ouder: _____

Kruis het juiste vakje aan om aan te geven of elke procedure voldoende geobserveerd is, gedeeltelijk geobserveerd is maar niet consequent, of niet geobserveerd is. Duid n.v.t. aan als de procedure niet van toepassing is op de sessie.

Procedures	Geobserveerd	Gedeeltelijk geobserveerd	Niet geobserveerd	n.v.t.
Vorbereiden van de sessie				
De coach richt de coachingruimte goed in, heeft het juiste materiaal ter beschikking (bv. aangepast speelgoed, handleiding voor hulpverleners, ouderhandleiding, oefenplan, andere relevante formulieren), en bekijkt relevante informatie van de vorige sessie.				
Checken hoe het gaat en de agenda van de sessie vastleggen				
De coach begroet de familie hartelijk, stelt de agenda op en gaat in op eventuele bezorgdheden.				
Het oefenplan bespreken				
De coach neemt het ingevulde oefenplan van de vorige sessie door met de ouder.				
De coach helpt de ouder om problemen van de vorige week op te lossen.				
De nieuwe techniek(en) introduceren				
De coach introduceert de techniek(en), legt de rationale uit en bespreekt de kernpunten.				
De coach stelt vragen om te beoordelen of de ouder de informatie begrijpt.				
De techniek(en) demonstreren				
De coach bereidt de demonstratie voor door de ouder te vragen te letten op de techniek(en) en het effect ervan op het kind.				
De coach demonstreert de techniek(en) met het kind, terwijl hij beschrijft wat hij doet en het effect ervan op het gedrag van het kind uitlegt.				
De coach vraagt de ouder om te reflecteren op wat ze geobserveerd heeft.				
De ouder laten oefenen en feedback geven				
De coach helpt de ouder om te reflecteren op het oefenen tijdens de sessie.				
De coach helpt de ouder doelen en activiteiten te kiezen en het stappenplan op het oefenplan in te vullen.				
De coach helpt de ouder bij het oplossen van mogelijke problemen.				
De coach helpt de ouder reflecteren en geeft opdracht tot lezen voor de volgende sessie.				

(zie volgende bladzijde)

Checklist implementatiegetrouwheid: Coachen van ouders (2/2)

Getrouwheid controleren en gegevens verzamelen				
De coach vult de 'Checklist implementatiegetrouwheid: Interventie' in en maakt notities bij de sessie.				
De juiste coachingstijl gebruiken				
De coach gebruikt een samenwerkende interactiestijl gedurende de sessie.				
De coach is zich bewust van de overtuigingen, waarden en cultuur van het gezin.				
De coach focust op de sterktes van kind en gezin.				
Totaal getrouwheid = Geobserveerd (1) + Gedeeltelijk geobserveerd (0.5) / Geobserveerd + Gedeeltelijk geobserveerd + Niet geobserveerd × 100				

Checklist implementatiegetrouwheid: Groepsinterventie

Sessie: _____ Datum: _____ Coach: _____

Observator: _____

Kruis het juiste vakje aan om aan te geven of elke procedure voldoende geobserveerd is, gedeeltelijk geobserveerd is maar niet getrouw, of niet geobserveerd is. Duid n.v.t. aan als de procedure niet van toepassing is op de sessie.

Procedures	Geobserveerd	Gedeeltelijk geobserveerd	Niet geobserveerd	n.v.t.
Vorbereiden van de sessie				
De coach richt de ruimte in, zorgt dat het juiste materiaal beschikbaar is (bv. whiteboard, geschikte technologie, slides, video's, oefenplannen en hand-outs), en bekijkt relevante informatie van de vorige sessie.				
Checken hoe het gaat en de agenda van de sessie vastleggen				
De coach begroet de familie hartelijk, stelt de agenda op en gaat in op eventuele bezorgdheden.				
Het oefenplan bespreken				
De coach moedigt de ouders aan om verslag uit te brengen over hun oefenplannen van de vorige sessie.				
De coach wijst op gemeenschappelijke thema's en helpt de ouders problemen op te lossen.				
De nieuwe technieken introduceren				
De coach gebruikt de slides om de rationale uit te leggen en de kernpunten van de technieken te bespreken.				
De coach gebruikt videofragmenten van de technieken en legt deze uit.				
De coach stelt vragen om de ouders te helpen het materiaal op hun kinderen toe te passen en om de bespreking te faciliteren.				
De coach geeft ouders de gelegenheid om vragen te stellen.				
Het oefenen en coachen plannen				
De coach helpt de ouders doelen en activiteiten te kiezen en het stappenplan op het oefenplan in te vullen.				
De coach helpt de ouders bij het oplossen van mogelijke problemen.				
De coach helpt de ouders reflecteren en geeft opdracht tot lezen voor de volgende sessie.				
Effectieve groepsbegeleiding gebruiken				
De coach gebruikt een samenwerkende interactiestijl gedurende de sessie.				
De coach is zich bewust van de overtuigingen, waarden en cultuur van de gezinnen				
De coach focust op de sterktes van de kinderen en gezinnen.				
De coach faciliteert en coördineert de interacties tussen de groepsleden op een doeltreffende manier.				
Totaal getrouwheid = Geobserveerd (1) + Gedeeltelijk geobserveerd (0.5) / Geobserveerd + Gedeeltelijk geobserveerd + Niet geobserveerd × 100				

Sociale Communicatie Checklist (ouderversie) (1/5)

Kind: _____ Ouder: _____ Datum: _____

Vul deze Sociale Communicatie Checklist in om de huidige sociaalcommunicatieve vaardigheden van je kind in kaart te brengen en je te helpen om geschikte doelen te kiezen op het vlak van sociale betrokkenheid, communicatie, sociale imitatie en spel. De vaardigheden zijn opgesomd in de volgorde waarin ze normaal tot ontwikkeling komen bij jonge kinderen. **Gelieve dit formulier in te vullen op basis van wat je kind zelfstandig kan doen (zonder hulp van anderen).**

- Duid voor elke vaardigheid aan hoe vaak je kind deze toont: *Meestal (min. 75% van de tijd)*; *Soms, maar niet consequent*; of *Zelden of nog niet*.
- Bij items 32-36: als je kind de vaardigheid *Meestal* of *Soms* laat zien, gelieve dan ook aan te duiden op welke manier je kind hierbij het vaakst communiceert (non-verbale strategieën of verbale taal).
- Als je kind vroeger een vaardigheid liet zien, maar dit nu niet meer doet omdat hij/zij nu een meer complexe vaardigheid laat zien (bv. het kind brabbelde vroeger, maar gebruikt nu woorden), dan mag je *Meestal* aanduiden voor de vroegere vaardigheid.

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet
Sociale betrokkenheid			
1 Geniet je kind van face-to-face interactie met jou?			
2 Is je kind het liefst in jouw buurt of in de buurt van andere gezinsleden?			
3 Houdt je kind eenvoudige sociale spelletjes vol gedurende minstens drie beurten (bv. kiekeboe, kriebelspelletjes, enz.)?			
4 Blijft je kind ten minste 5 minuten actief betrokken op jou tijdens sociaal spel?			
5 Blijft je kind ten minste 10 minuten actief betrokken op jou tijdens sociaal spel?			
6 Blijft je kind ten minste 2 minuten actief betrokken op jou tijdens spel met speelgoed?			
7 Blijft je kind ten minste 5 minuten actief betrokken op jou tijdens spel met speelgoed?			
8 Blijft je kind ten minste 10 minuten actief betrokken op jou tijdens spel met speelgoed?			
9 Neemt je kind initiatief in spel of probeert hij/zij verder te gaan met spel wanneer jij stopt (bv. door oogcontact te maken, naar jou te glimlachen, geluidjes te maken/iets te zeggen, je aan te raken)?			
10 Reageert je kind op je pogingen om zijn aandacht op iets of iemand te trekken (wanneer je wijst, taal gebruikt of je blik ergens op richt)?			
11 Maakt je kind oogcontact terwijl hij/zij in interactie gaat of communiceert met jou?			
12 Initieert je kind activiteiten of spel met jou (geeft je een speeltje of komt bij jou om met hem/haar te komen spelen)?			
13 Wisselt je kind beurten met jou?			
14 Wijst je kind naar voorwerpen die hem/haar interesseren of toont hij/zij jou die voorwerpen met de bedoeling ze te delen?			
15 Begroet je kind mensen die de kamer binnenkomen en zegt hij/zij gedag als ze vertrekken?			

(zie volgende bladzijde)

Sociale Communicatie Checklist (ouderversie) (2/5)

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet
Communicatie gebruiken – vorm (Expressieve taal)			
16 Brabbelt je kind of gebruikt hij/zij spraakachtige geluiden?			
17 Gebruikt je kind gebaren wanneer hij/zij om dingen of activiteiten wil vragen (bv. je naar een voorwerp leiden, wijzen, SMOG-gebaren)?			
18 Communiqueert je kind een duidelijke keuze wanneer hij/zij twee alternatieven krijgt door te reiken, te kijken naar wat hij/zij wil, geluiden of woorden te gebruiken?			
19 Imitteert je kind spraakachtige geluiden of taal van anderen?			
20 Gebruikt je kind spontaan losse woorden?			
21 Benoemt je kind voorwerpen?			
22 Benoemt je kind acties?			
23 Combineert je kind woorden tot eenvoudige zinnen ("Auto rijden", "Trein duwen")?			
24 Gebruikt je kind woorden om voorwerpen te beschrijven ('grote rode bal', 'kleine groene bal')?			
25 Gebruikt je kind voornaamwoorden (bv. jij, hij, zij) op de juiste manier?			
26 Gebruikt je kind een variatie aan werkwoordtijden (bv. verleden en toekomstige tijd)?			
27 Gebruikt je kind consequent zinnen om te communiceren?			
28 Beantwoordt je kind eenvoudige vragen over zichzelf (bv. "Wat is je naam?", "Hoe oud ben je?")?			
29 Beantwoordt je kind eenvoudige vragen over wat hij/zij wil, nodig heeft of over de omgeving ("Wat wil je?", "Wat is dit?", "Waar is het?", enz.)? Indien ja, kruis de soort vragen aan: ☐ Wat ☐ Waar			
30 Beantwoordt je kind wie-, waarom- of hoe-vragen (bv. "Wie rijdt met de auto?", "Waarom ben je verdrietig?")? Indien ja, kruis de soort vragen aan: ☐ Wie ☐ Waarom ☐ Hoe			
Communicatie gebruiken – functie (Expressieve taal)			
31 Brabbelt je kind of gebruikt hij/zij spraakachtige geluiden, gericht op jou (om te communiceren)?			
32 Gebruikt je kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om gewenste voorwerpen of activiteiten te vragen? Als je kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie je kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)			

(zie volgende bladzijde)

Sociale Communicatie Checklist (ouderversie) (3/5)

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet
Communicatie gebruiken – functie (Expressieve taal) (vervolg)			
33 Gebruikt je kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om te protesteren of om jou te zeggen dat hij/zij iets niet wil? Als je kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie je kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)			
34 Gebruikt je kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om hulp te vragen? Als je kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie je kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)			
35 Gebruikt je kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om informatie te delen (bv. wijzen, "Ik zie een vliegtuig")? Als je kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie je kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)			
36 Gebruikt je kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om je aandacht te trekken (bv. "Mama, kom hier")? Als je kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie je kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)			
37 Gebruikt je kind woorden om jou te zeggen hoe hij/zij zich voelt ('pijn', 'boos' of 'blij')?			
38 Gebruikt je kind woorden om jou te zeggen wat je moet doen ("Geef de baby eten", "Duw de auto")?			
39 Vertelt je kind aan jou over zaken die eerder gebeurd zijn (bv. over zijn/haar schooldag)?			
40 Gebruikt je kind taal om jou een eenvoudig verhaal te vertellen?			
41 Stelt je kind vragen aan jou om meer informatie te krijgen ("Wat is dat?", "Waar is hond?")?			
42 Stelt je kind wie-, waarom- of hoe-vragen?			
43 Neemt je kind deel aan een conversatie die gestart is door een volwassene, voor drie opeenvolgende beurten?			

(zie volgende bladzijde)

Sociale Communicatie Checklist (ouderversie) (4/5)

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet
Communicatie gebruiken – functie (Expressieve taal) (vervolg)			
44 Neemt je kind deel aan een conversatie die gestart is door een volwassene, voor meer dan drie opeenvolgende beurten?			
45 Initieert je kind conversaties met anderen?			
Communicatie begrijpen (Receptieve taal)			
46 Kijkt je kind consequent wanneer zijn/haar naam genoemd wordt?			
47 Kijkt je kind naar personen/foto's van personen wanneer die genoemd worden?			
48 Stopt je kind zijn/haar activiteit als reactie op "nee", "stop" of "niet doen"?			
49 Kan je kind enkele lichaamsdelen identificeren (toont ze bij zichzelf of bij iemand anders als hem/haar dat gevraagd wordt)?			
50 Reageert je kind gepast op eenvoudige instructies tijdens spelen, aankleden of tijdens het eten (bv. "Neem je beker")?			
51 Reageert je kind gepast op meervoudige instructies tijdens spelen, aankleden of tijdens het eten (bv. "Neem je beker en zet hem op tafel")?			
52 Haalt je kind op verzoek verschillende voorwerpen die in de kamer aanwezig zijn, maar niet net voor hem/haar liggen?			
53 Werkt je kind een taak af en ruimt hij/zij zelf de spelmaterialen op?			
Imitatie			
54 Imitteert je kind gezichtsuitdrukkingen of bewegingen met het gezicht (bv. tong uitsteken)?			
55 Imitteert je kind acties of lichaamsbewegingen in liedjes of gekende routines (bv. de bewegingen in het liedje 'De wielen van de bus')?			
56 Imitteert je kind conventionele gebaren (gedag wuiven, kusje gooien, in de handen klappen, enz.)?			
57 Imitteert je kind vertrouwde spelacties (acties die je kind spontaan ook laat zien) nadat hij/zij anderen die heeft zien doen?			
58 Imitteert je kind nieuwe spelacties (acties die je kind niet spontaan laat zien) nadat hij/zij anderen die heeft zien doen?			
59 Kan je kind betrokken blijven in langere interacties, waarbij jij en je kind elkaar verschillende beurten na elkaar imiteren?			
Spel			
60 Gebruikt je kind speelgoed op een exploratieve manier (voelen, in de mond steken, ruiken, bekijken)?			
61 Combineert je kind voorwerpen (een voorwerp in een ander steken; voorwerpen in dozen steken; speelgoed op een rij zetten, stapelen, op bepaalde manieren ordenen)?			
62 Gebruikt je kind oorzaak-gevolgspeelgoed (mechanisch speelgoed, pop-up-speelgoed)?			
63 Gebruikt je kind speelgoed waarvoor het bedoeld is (een bal gooien, een auto duwen)?			
64 Richt je kind vertrouwd doe-alsof-spel op zichzelf (doen alsof hij/zij eet, slaapt, spreekt in een speelgoedtelefoon)?			
65 Richt je kind eenvoudig doe-alsof-spel op een andere persoon of een pop of ander speelgoed (doen alsof hij/zij een ouder of een pop eten geeft, een pop aankleedt, een pop in bed stopt)?			

(zie volgende bladzijde)

Sociale Communicatie Checklist

(ouderversie) (5/5)

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet
Spel (vervolg)			
66 Doet je kind alsof één ding staat voor iets anders (alsof een blok een auto is of een stapel blokken een gebouw is), schrijft hij/zij kenmerken toe aan een voorwerp die niet eigen zijn aan dat voorwerp (doen alsof het speelgoedeten 'heet' is of 'lekker' smaakt), of brengt hij/zij voorwerpen tot leven (een poppetje laten wandelen of een pop een kopje laten vasthouden in plaats van het kopje tegen de mond van de pop te houden)?			
67 Verbindt je kind verschillende doe-alsof-acties aan elkaar of vertelt hij/zij een langer verhaal met speelgoed (plaatst pop in auto en duwt auto naar winkel)?			
68 Speelt je kind een fantasierol (alsof hij/zij een dokter, brandweerman, mama/papa is) tijdens spel?			
69 Vertelt je kind een langer verhaal wanneer hij/zij in die fantasierol zit met ten minste één andere persoon (kind is dokter, ouder is patiënt; kind is mama, broer is baby)?			
70 Kan je kind afwisselen tussen het spel leiden en de ideeën van een andere persoon volgen tijdens een langer spelmoment?			

Sociale Communicatie Checklist (trainersversie) (1/5)

Vul deze Sociale Communicatie Checklist in om de huidige sociaalcommunicatieve vaardigheden van het kind in kaart te brengen en je te helpen om geschikte doelen te kiezen op het vlak van sociale betrokkenheid, communicatie, sociale imitatie en spel. De vaardigheden zijn opgesomd in de volgorde waarin ze normaal tot ontwikkeling komen bij jonge kinderen. **Gelieve dit formulier in te vullen op basis van wat het kind zelfstandig kan doen (zonder hulp van anderen).**

- Duid voor elke vaardigheid aan hoe vaak het kind deze toont: *Meestal* (min. 75% van de tijd); *Soms, maar niet consequent*; of *Zelden of nog niet*.
- Bij items 32-36: als het kind de vaardigheid *Meestal* of *Soms* laat zien, gelieve dan ook aan te duiden op welke manier het kind hierbij het vaakst communiceert (non-verbale strategieën of verbale taal).
- Als het kind vroeger een vaardigheid liet zien, maar dit nu niet meer doet omdat hij/zij nu een meer complexe vaardigheid laat zien (bv. het kind brabbelde vroeger, maar gebruikt nu woorden), dan mag je *Meestal* aanduiden voor de vroegere vaardigheid.
- Wanneer je deze checklist invult op basis van één enkele interactie, vink dan *Niet geobserveerd* aan als je het kind de vaardigheid niet hebt zien gebruiken tijdens de interactie.

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet	Niet geobserveerd
Sociale betrokkenheid				
1 Geniet het kind van face-to-face interactie met anderen?				
2 Is het kind het liefst in de buurt van de ouder of andere gezinsleden?				
3 Houdt het kind eenvoudige sociale spelletjes vol gedurende minstens drie beurten (bv. kiekeboe, kriebelspelletjes, enz.)?				
4 Blijft het kind ten minste 5 minuten actief betrokken op anderen tijdens sociaal spel?				
5 Blijft het kind ten minste 10 minuten actief betrokken op anderen tijdens sociaal spel?				
6 Blijft het kind ten minste 2 minuten actief betrokken op anderen tijdens spel met speelgoed?				
7 Blijft het kind ten minste 5 minuten actief betrokken op anderen tijdens spel met speelgoed?				
8 Blijft het kind ten minste 10 minuten actief betrokken op anderen tijdens spel met speelgoed?				
9 Neemt het kind initiatief in spel of probeert hij/zij verder te gaan met spel wanneer anderen stoppen (bv. door oogcontact te maken, naar anderen te glimlachen, geluidjes te maken/iets te zeggen, anderen aan te raken)?				
10 Reageert het kind op pogingen van anderen om zijn/haar aandacht op iets of iemand te trekken (wanneer anderen wijzen, taal gebruiken of de blik ergens op richten)?				
11 Maakt het kind oogcontact terwijl hij/zij in interactie gaat of communiceert met anderen?				
12 Initieert het kind activiteiten of spel met anderen (geeft anderen een speeltje of komt bij anderen om met hem/haar te komen spelen)?				
13 Wisselt het kind beurten met anderen?				
14 Wijst het kind naar voorwerpen die hem/haar interesseren of toont hij/zij anderen die voorwerpen met de bedoeling ze te delen?				
15 Begroet het kind mensen die de kamer binnenkomen en zegt hij/zij gedag als ze vertrekken?				

(zie volgende bladzijde)

Sociale Communicatie Checklist

(trainersversie) (2/5)

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet	Niet geobserveerd
Communicatie gebruiken – vorm (Expressieve taal)				
16 Brabbelt het kind of gebruikt hij/zij spraakachtige geluiden?				
17 Gebruikt het kind gebaren wanneer hij/zij om dingen of activiteiten wil vragen (bv. anderen naar een voorwerp leiden, wijzen, SMOG-gebaren)?				
18 Communiqueert het kind een duidelijke keuze wanneer hij/zij twee alternatieven krijgt door te reiken, te kijken naar wat hij/zij wil, geluiden of woorden te gebruiken?				
19 Imitteert het kind spraakachtige geluiden of taal van anderen?				
20 Gebruikt het kind spontaan losse woorden?				
21 Benoemt het kind voorwerpen?				
22 Benoemt het kind acties?				
23 Combineert het kind woorden tot eenvoudige zinnen ("Auto rijden", "Trein duwen")?				
24 Gebruikt het kind woorden om voorwerpen te beschrijven ('grote rode bal', 'kleine groene bal')?				
25 Gebruikt het kind voornaamwoorden (bv. jij, hij, zij) op de juiste manier?				
26 Gebruikt het kind een variatie aan werkwoordtijden (bv. verleden en toekomstige tijd)?				
27 Gebruikt het kind consequent zinnen om te communiceren?				
28 Beantwoordt het kind eenvoudige vragen over zichzelf (bv. "Wat is je naam?", "Hoe oud ben je?")?				
29 Beantwoordt het kind eenvoudige vragen over wat hij/zij wil, nodig heeft of over de omgeving ("Wat wil je?", "Wat is dit?", "Waar is het?", enz.)? Indien ja, kruis de soort vragen aan: ☐ Wat ☐ Waar				
30 Beantwoordt het kind wie-, waarom- of hoe-vragen (bv. "Wie rijdt met de auto?", "Waarom ben je verdrietig?")? Indien ja, kruis de soort vragen aan: ☐ Wie ☐ Waarom ☐ Hoe				
Communicatie gebruiken – functie (Expressieve taal)				
31 Brabbelt het kind of gebruikt hij/zij spraakachtige geluiden, gericht op anderen (om te communiceren)?				
32 Gebruikt het kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om gewenste voorwerpen of activiteiten te vragen? Als het kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie het kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)				

(zie volgende bladzijde)

Sociale Communicatie Checklist

(trainersversie) (3/5)

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet	Niet geobser- veerd
Communicatie gebruiken – functie (Expressieve taal) (vervolg)				
33 Gebruikt het kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om te protesteren of om anderen te zeggen dat hij/zij iets niet wil? Als het kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie het kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)				
34 Gebruikt het kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om hulp te vragen? Als het kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie het kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)				
35 Gebruikt het kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om informatie te delen (bv. wijzen, "Ik zie een vliegtuig")? Als het kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie het kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)				
36 Gebruikt het kind gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, geluiden of taal om de aandacht van anderen te trekken (bv. "Mama, kom hier")? Als het kind één van deze vaardigheden <i>Meestal</i> of <i>Soms</i> gebruikt, gelieve dan aan te duiden welke strategie het kind het vaakst gebruikt om geliefde voorwerpen of activiteiten te vragen: ☐ Non-verbale strategieën (gebaren, oogcontact, gezichtsuitdrukkingen of geluiden) ☐ Verbale taal (woorden of zinnen)				
37 Gebruikt het kind woorden om anderen te zeggen hoe hij/zij zich voelt ('pijn', 'boos' of 'blij')?				
38 Gebruikt het kind woorden om anderen te zeggen wat ze moeten doen ("Geef de baby eten", "Duw de auto")?				
39 Vertelt het kind aan anderen over zaken die eerder gebeurd zijn (bv. over zijn/haar schooldag)?				
40 Gebruikt het kind taal om anderen een eenvoudig verhaal te vertellen?				
41 Stelt het kind vragen aan anderen om meer informatie te krijgen ("Wat is dat?", "Waar is hond?")?				
42 Stelt het kind wie-, waarom- of hoe-vragen?				
43 Neemt het kind deel aan een conversatie die gestart is door een volwassene, voor drie opeenvolgende beurten?				

(zie volgende bladzijde)

Sociale Communicatie Checklist

(trainersversie) (4/5)

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet	Niet geobser- veerd
Communicatie gebruiken – functie (Expressieve taal) (vervolg)				
44 Neemt het kind deel aan een conversatie die gestart is door een volwassene, voor meer dan drie opeenvolgende beurten?				
45 Initieert het kind conversaties met anderen?				
Communicatie begrijpen (Receptieve taal)				
46 Kijkt het kind consequent wanneer zijn/haar naam genoemd wordt?				
47 Kijkt het kind naar personen/foto's van personen wanneer die genoemd worden?				
48 Stopt het kind zijn/haar activiteit als reactie op "nee", "stop" of "niet doen"?				
49 Kan het kind enkele lichaamsdelen identificeren (toont ze bij zichzelf of bij iemand anders als hem/haar dat gevraagd wordt)?				
50 Reageert het kind gepast op eenvoudige instructies tijdens spelen, aankleden of tijdens het eten (bv. "Neem je beker")?				
51 Reageert het kind gepast op meervoudige instructies tijdens spelen, aankleden of tijdens het eten (bv. "Neem je beker en zet hem op tafel")?				
52 Haalt het kind op verzoek verschillende voorwerpen die in de kamer aanwezig zijn, maar niet net voor hem/haar liggen?				
53 Werkt het kind een taak af en ruimt hij/zij zelf de spelmaterialen op?				
Imitatie				
54 Imiteert het kind gezichtsuitdrukkingen of bewegingen met het gezicht (bv. tong uitsteken)?				
55 Imiteert het kind acties of lichaamsbewegingen in liedjes of gekende routines (bv. de bewegingen in het liedje 'De wielen van de bus')?				
56 Imiteert het kind conventionele gebaren (gedag wuiven, kusje gooien, in de handen klappen, enz.)?				
57 Imiteert het kind vertrouwde spelacties (acties die het kind spontaan ook laat zien) nadat hij/zij anderen die heeft zien doen?				
58 Imiteert het kind nieuwe spelacties (acties die het kind niet spontaan laat zien) nadat hij/zij anderen die heeft zien doen?				
59 Kan het kind betrokken blijven in langere interacties, waarbij anderen en het kind elkaar verschillende beurten na elkaar imiteren?				
Spel				
60 Gebruikt het kind speelgoed op een exploratieve manier (voelen, in de mond steken, ruiken, bekijken)?				
61 Combineert het kind voorwerpen (een voorwerp in een ander steken; voorwerpen in dozen steken; speelgoed op een rij zetten, stapelen, op bepaalde manieren ordenen)?				
62 Gebruikt het kind oorzaak-gevolgspeelgoed (mechanisch speelgoed, pop-upspeelgoed)?				
63 Gebruikt het kind speelgoed waarvoor het bedoeld is (een bal gooien, een auto duwen)?				
64 Richt het kind vertrouwd doe-alsof-spel op zichzelf (doen alsof hij/zij eet, slaapt, spreekt in een speelgoedtelefoon)?				
65 Richt het kind eenvoudig doe-alsof-spel op een andere persoon of een pop of ander speelgoed (doen alsof hij/zij een ouder of een pop eten geeft, een pop aankleedt, een pop in bed stopt)?				

(zie volgende bladzijde)

Sociale Communicatie Checklist (trainersversie) (5/5)

Vaardigheid	Meestal (min. 75% van de tijd)	Soms, maar niet consequent	Zelden of nog niet	Niet geobserveerd
Spel (vervolg)				
66 Doet het kind alsof één ding staat voor iets anders (alsof een blok een auto is of een stapel blokken een gebouw is), schrijft hij/zij kenmerken toe aan een voorwerp die niet eigen zijn aan dat voorwerp (doen alsof het speelgoedeten 'heet' is of 'lekker' smaakt), of brengt hij/zij voorwerpen tot leven (een poppetje laten wandelen of een pop een kopje laten vasthouden in plaats van het kopje tegen de mond van de pop te houden)?				
67 Verbindt het kind verschillende doe-alsof-acties aan elkaar of vertelt hij/zij een langer verhaal met speelgoed (plaatst pop in auto en duwt auto naar winkel)?				
68 Speelt het kind een fantasierol (alsof hij/zij een dokter, brandweerman, mama/papa is) tijdens spel?				
69 Vertelt het kind een langer verhaal wanneer hij/zij in die fantasierol zit met ten minste één andere persoon (kind is dokter, ouder is patiënt; kind is mama, broer is baby)?				
70 Kan het kind afwisselen tussen het spel leiden en de ideeën van een andere persoon volgen tijdens een langer spelmoment?				

RICHTLIJNEN VOOR HET SCOREN VAN DE TRAINERS- OF OUDERVERSIE

De Sociale Communicatie Checklist (SCC) is ontwikkeld om te helpen bij het gezamenlijk stellen van doelen in het IMPACT-programma. Een voorlopige evaluatie van de psychometrische eigenschappen van de SCC (ouderversie) geeft aan dat deze voldoende interne consistentie, interbeoordelaars- en test-hertestbetrouwbaarheid heeft; gevoelig is voor verandering; en sterk gerelateerd is aan gevestigde maten van sociaalcommunicatief functioneren (Wainer, Berger, & Ingersoll, 2017). De SCC kan dus ook gebruikt worden om de vooruitgang van het kind wat betreft sociaalcommunicatieve vaardigheden te meten in de loop van het programma. Om de SCC te gebruiken om de vooruitgang van het kind te evalueren, moet de SCC op de volgende manier gescoord worden. **Houd er rekening mee dat scores op de SCC (trainersversie) voorzichtig geïnterpreteerd moeten worden wanneer Niet geobserveerd aangevinkt is.**

Voor elk item, moet het kind een score krijgen van:

- 3 punten voor *Meestal (ten minste 75% van de tijd)*
- 2 punten voor *Soms, maar niet consequent*
- 1 punt voor *Zelden of nog niet* of *Niet geobserveerd*
- (Voor items 32-36) Een extra 0,5 punt voor het gebruik van non-verbale strategieën en 1 punt voor het gebruik van taal. Als beide aangevinkt zijn, krijgt het kind toch maar 1 punt.

Items worden bij elkaar opgeteld voor een totaalscore en domeinscores:

- De totaalscore kan variëren van 70 tot 215.
- De domeinscore Sociale betrokkenheid (items 1-15) kan variëren van 15 tot 45.
- De domeinscore Communicatie gebruiken (items 16-45) kan variëren van 30 tot 95.
- De domeinscore Communicatie begrijpen (items 46-53) kan variëren van 8 tot 24.
- De domeinscore Imitatie/spel (items 54-70) kan variëren van 17 tot 51.

Doelen voor je kind

Kind: _____ Ouder: _____ Datum: _____

Doelen van de ouder: _____

Doelen op lange termijn	Huidige vaardigheden	Doelen op korte termijn
Sociale betrokkenheid		
Communicatie		
Imitatie		
Spel		

Dagelijks activiteitschema (1/2)

Kind: _____ Ouder: _____ Datum: _____

Beschrijf activiteiten of routines die je regelmatig met je kind doet. Als er activiteiten ontbreken in de lijst, dan kun je die toevoegen aan het einde van dit formulier. Geef een korte beschrijving voor elke activiteit: beschrijf hoe vaak je de activiteit doet met je kind en hoeveel tijd jullie daaraan kunnen toevoegen. In de laatste kolom geef je aan of je kind van de routine [G]eniet, de routine [V]erdraagt, of er [W]eerstand tegen biedt. Dit kan je helpen om twee of drie activiteiten te selecteren waarbij je de ImPACT-technieken oefent met je kind.

Activiteit	Beschrijving	Hoe vaak?	Tijd toe te voegen?	Reactie van het kind
Ochtend				
Opstaan				
Aankleden				
Ontbijt				
Andere routines				
(Na)middag				
Spelen				
Middagmaal				
Dutje				
Andere routines				

(zie volgende bladzijde)

Dagelijks activiteitschema (2/2)

Activiteit	Beschrijving	Hoe vaak?	Tijd toe te voegen?	Reactie van het kind
Avond				
Avondmaal				
Spelen				
In bad gaan				
Voorlezen				
Gaan slapen				
Andere routines				
Aanvullende routines				

Datum: Technik:

Doel	Frequentie of duur					
	Spont.					
	Spont.					
	Spont.					
	Spont.					

Activiteiten:

Gedrag van het kind:

Implementatie van de ouder:

Reminders voor de volgende sessie:

(zie volgende bladzijde)

Sessieregistratieformulier (2/3)

RICHTLIJNEN

Schrijf het doel van het kind waarover je gegevens gaat verzamelen onder 'Doel'. Je hoeft niet bij elke sessie gegevens te verzamelen over alle doelen van het kind. Concentreer het verzamelen van gegevens op de doelen van het kind die het meest relevant zijn voor de techniek die je aanleert en/of de activiteit.

Bepaal of het doel gemeten wordt met de frequentie (bv. "Het kind gebruikt drie keer in 10 minuten een los woord") of met de duur (bv. "Het kind blijft 5 minuten actief betrokken op de ouder").

Als het meten van het doel frequentie inhoudt, schrijf dan tot vijf promptniveaus in de grijze vakjes naast 'Spont.'. De specifieke prompts die je noteert hangen af van het doel (Prompts om communicatie te gebruiken, Prompts om communicatie te begrijpen, Imitatieprompts of Spelprompts). Er is niet genoeg ruimte voor alle mogelijke promptniveaus, dus richt je op het niveau van ondersteuning dat het kind normaal gesproken nodig heeft (bv. taalmodel vs. gebarenprompt). Zet een plusteken (+) in de kolom onder het juiste grijze vak, afhankelijk van de mate van ondersteuning die het kind nodig heeft, telkens als het kind die vaardigheid gebruikt. Als het kind geen ondersteuning nodig heeft, zet dan een + in het vakje 'Spont.'. Als het kind een prompt nodig heeft, zet dan een + onder het type prompt dat gebruikt wordt om de nieuwe vaardigheid uit te lokken.

Als het meten van het doel duur inhoudt, noteer dan het aantal keren dat je de vaardigheid zal meten in de grijze vakjes naast 'Spont.'. Als je bijvoorbeeld de duur meet van de interactie van het kind over drie verschillende activiteiten heen, noteer dan het aantal observaties of de betreffende activiteiten in de grijze vakjes. Het aantal observaties zal afhangen van het aantal keren dat je de duur tijdens een sessie wilt meten. Noteer de tijdsduur in de kolom onder het betreffende grijze vak.

Gebruik het gedeelte 'Opmerkingen' van het Sessieregistratieformulier om de activiteiten die gebruikt werden en het gedrag van het kind te noteren. Deze informatie kan helpen bepalen welke technieken het meest effectief zijn voor het kind en welke activiteiten het kind al dan niet leuk vindt. De toepassing van de techniek door de ouder en eventuele reminders voor de volgende sessie kunnen hier ook genoteerd worden.

De verschillende soorten prompts worden hieronder opgesomd als referentie. Op de volgende bladzijde vind je een voorbeeld van een ingevuld bovenste gedeelte van het Sessieregistratieformulier.

Prompts om communicatie te gebruiken	Prompts om communicatie te begrijpen
• Vertraging • Vraag • Deel zin weglaten • Keuze • Taalmodel • Verbale routine • Gebarenprompt • Fysieke ondersteuning	• Verbale instructie • Gebarenprompt • Handeling modelleren • Fysieke ondersteuning
Imitatieprompts	Spelprompts
• Tweede model • Derde model • Fysieke ondersteuning <i>Noot:</i> Imitatie van het eerste model moet als spontaan beschouwd worden wanneer imitatie als doel gesteld wordt.	• Sturend commentaar • Vraag • Keuze • Verbale instructie • Handeling modelleren • Fysieke ondersteuning

(zie volgende bladzijde)

Sessieregistratieformulier (3/3)

Doel	Frequentie of duur					
Minstens 5 minuten op een spelpartner betrokken blijven, met oogcontact, gezichtsuitdrukkingen, gebaren of vocalisaties tijdens sociaal spel of spel met speelgoed.	Spont.	Auto's	Boek	Kietels		
		2:15 min.	0:35 min.	5:10 min.		
Wijzen, vocalisaties of een los woord gebruiken om spontaan iets te vragen, ten minste 3 keer tijdens een motiverende activiteit.	Spont.	Taal-model	Verbale routine	Gebaren-model	Fysiek	
	Woord Wijzen	Woord	Woord ++		Wijzen ++	
Nieuwe spelacties imiteren bij 3 van de 6 gelegenheden.	Spont.	2de model	3de model	Fysiek		
			+	++		
Speelgoed en voorwerpen bij elkaar plaatsen, stukken speelgoed in elkaar passen of stapelen, of voorwerpen in dozen stoppen, ten minste 5 keer tijdens een spelinteractie.	Spont.	Verbale instr.	Model handeling	Fysiek		
	+++		++			

Ideeën voor spelactiviteiten

SPELACTIE

SPELACTIE

SPEELGOED

SPELACTIE

SPELACTIE

SPELACTIE

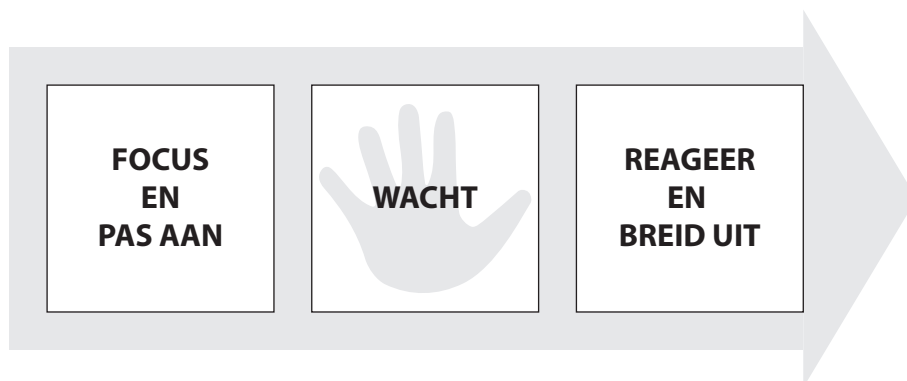
SPELACTIE

SPEELGOED

SPELACTIE

SPELACTIE

Focus en Pas aan

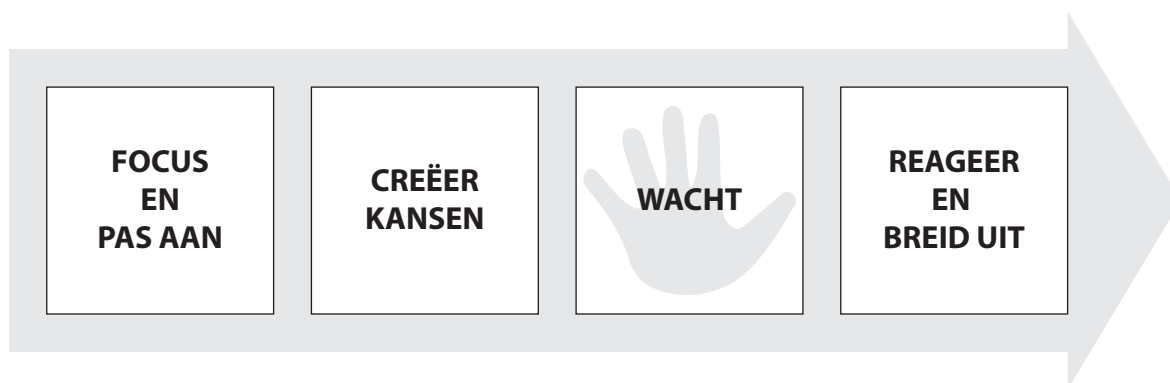

Focus op je kind	Kernpunten om te onthouden
Volg je kind	
Imiteer je kind	
Pas je communicatie aan	
Maak gebruik van levendigheid	
Communicatie modelleren en uitbreiden	

ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht

Creëer kansen

Focus op je kind	Kernpunten om te onthouden
Volg je kind Imiteer je kind	
Pas je communicatie aan	
Maak gebruik van levendigheid Communicatie modelleren en uitbreiden	
Creëer kansen	
Speelse obstructie Evenwichtige beurtname Verleiden tot communicatie	

ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht

Leer nieuwe communicatievaardigheden aan

**FOCUS
EN
PAS AAN**

**CREËER
KANSEN**

PROMPT

**BELOON
EN
BREID UIT**

Focus op je kind	Kernpunten om te onthouden
Volg je kind Imiteer je kind	
Pas je communicatie aan	
Maak gebruik van levendigheid Communicatie modelleren en uitbreiden	
Creëer kansen	
Speelse obstructie Evenwichtige beurtname Verleiden tot communicatie	
Leer nieuwe vaardigheden aan	
Prompts om communicatie te gebruiken Prompts om communicatie te begrijpen	

ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht

Leer nieuwe imitatie- en spelvaardigheden aan

**FOCUS
EN
PAS AAN**

**CREËER
KANSEN**

WACHT

PROMPT

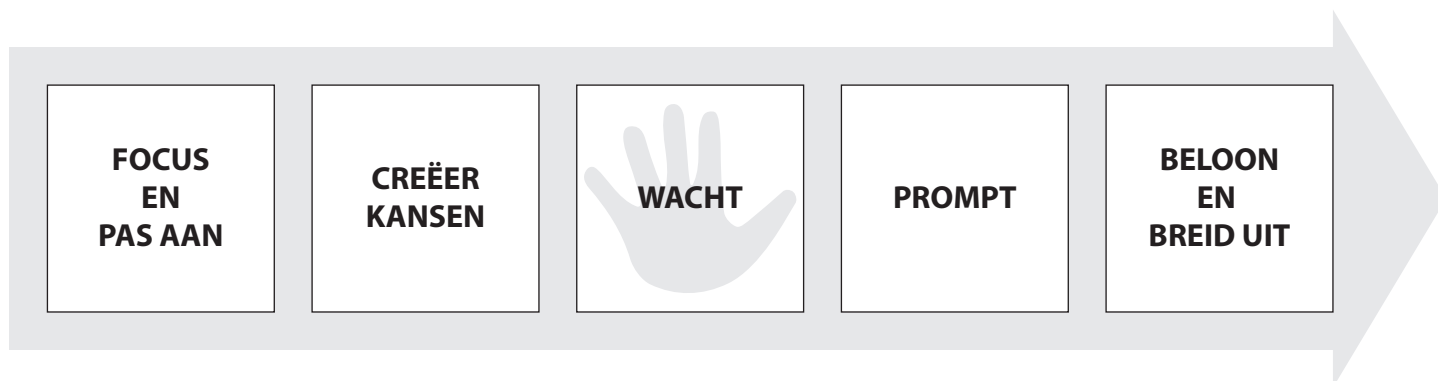
**BELOON
EN
BREID UIT**

Focus op je kind	Kernpunten om te onthouden
Volg je kind Imiteer je kind	
Pas je communicatie aan	
Maak gebruik van levendigheid Communicatie modelleren en uitbreiden	
Creëer kansen	
Speelse obstructie Evenwichtige beurtname Verleiden tot communicatie	
Leer nieuwe vaardigheden aan	
Imitatieprompts Spelprompts	

ImPACT F.A.C.T.S. Overzicht

Pas de interactie aan

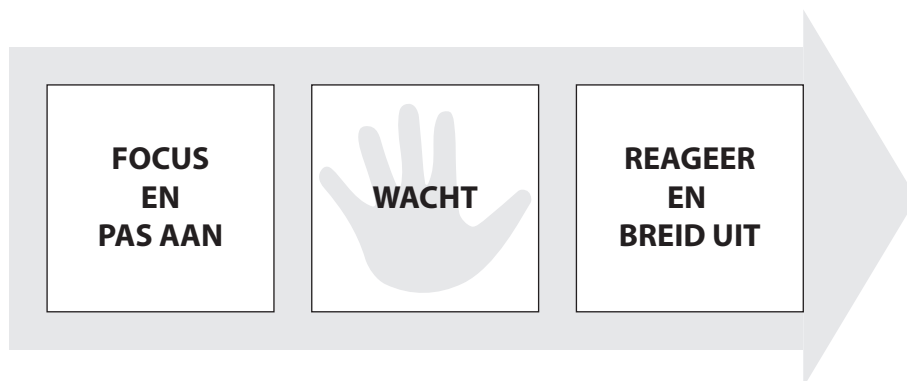
Focus op je kind	Kernpunten om te onthouden
Volg je kind Imiteer je kind	
Pas je communicatie aan	
Maak gebruik van levendigheid Communicatie modelleren en uitbreiden	
Creëer kansen	
Speelse obstructie Evenwichtige beurtnamen Verleiden tot communicatie	
Leer nieuwe vaardigheden aan	
Prompts om communicatie te gebruiken Prompts om communicatie te begrijpen Imitatieprompts Spelprompts	
Pas de interactie aan	

Videoterugblik

Focus en Pas aan

Datum: _____

Gebruik van de technieken door de ouders	Reactie van het kind
Focus op je kind	
Blijf face-to-face met je kind ☐	
Laat je kind de activiteit leiden ☐	
Doe mee met de activiteit ☐	
Stel grenzen, indien nodig ☐	
Pas je communicatie aan	
Overdrijf je gebaren, gezichtsuitdrukkingen en stemkwaliteit ☐	
Pas je levendigheid aan om je kind bij te sturen ☐	
Spreek over wat je kind ziet, hoort of doet ☐	
Gebruik eenvoudige taal ☐	
Wacht	
Wacht met een verwachtingsvolle blik ☐	
Reageer en Breid uit	
Reageer op de acties van je kind ☐	
Breid de communicatie van je kind uit ☐	

Videoterugblik

Creëer kansen

Datum: _____

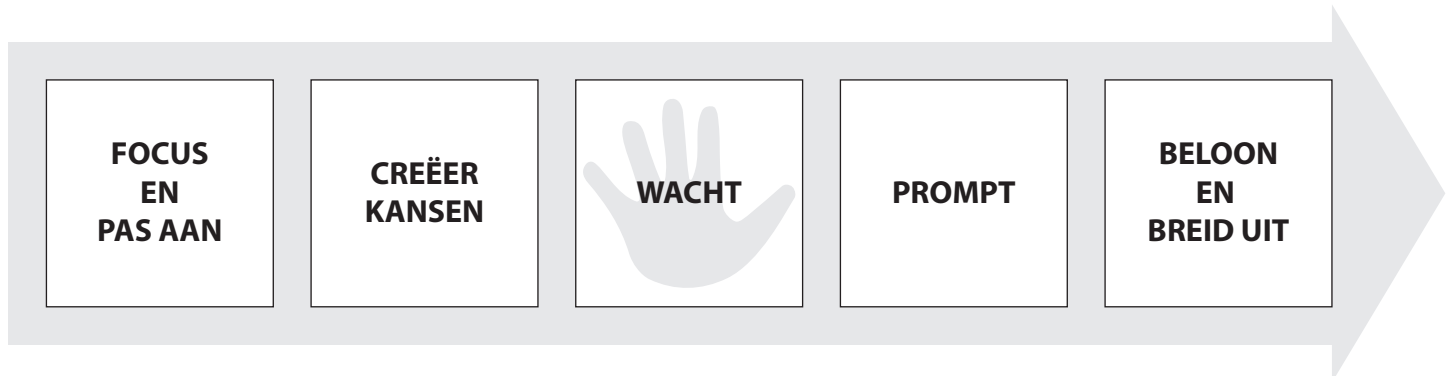

Gebruik van de technieken door de ouders	Reactie van het kind
Focus op je kind ☐	
Pas je communicatie aan ☐	
Creëer kansen	
Speelse obstructie ☐	
Evenwichtige beurtname ☐	
Verleiden tot communicatie ☐	
Wacht ☐	
Reageer en Breid uit ☐	

Leer nieuwe communicatievaardigheden aan

Datum: _____

Gebruik van de technieken door de ouders	Reactie van het kind
Focus op je kind ☐	
Pas je communicatie aan ☐	
Creëer kansen ☐	
Wacht ☐	
Prompts om communicatie te gebruiken	
Vertraging ☐	
Vraag ☐	
Deel zin weglaten ☐	
Keuze ☐	
Taalmodel ☐	
Verbale routine ☐	
Gebarenprompt ☐	
Fysieke ondersteuning ☐	
Prompts om communicatie te begrijpen	
Verbale instructie ☐	
Gebarenprompt ☐	
Modelleer handeling ☐	
Fysieke ondersteuning ☐	
Beloon en Breid uit	
Beloon onmiddellijk ☐	
Maak gebruik van natuurlijke beloning ☐	
Beloon enkel positief gedrag ☐	

Videoterugblik

Leer nieuwe spel- en imitatievaardigheden aan

Datum: _____

**FOCUS
EN
PAS AAN**

**CREËER
KANSEN**

PROMPT

**BELOON
EN
BREID UIT**

Gebruik van de technieken door de ouders	Reactie van het kind
Focus op je kind ☐	
Pas je communicatie aan ☐	
Creëer kansen ☐	
Wacht ☐	
Imitatieprompts	
Modelleer ☐	
Fysieke ondersteuning ☐	
Spelprompts	
Sturend commentaar ☐	
Vraag ☐	
Keuze ☐	
Verbale instructie ☐	
Modelleer handeling ☐	
Fysieke ondersteuning ☐	
Beloon en Breid uit	
Laat het kind weer spelen zoals hij/zij het zelf wil ☐	

Schema voor activiteiten buitenshuis

Kind: _____ Ouder: _____ Datum: _____

Beschrijf minstens 3 activiteiten of routines die je regelmatig met je kind buitenshuis doet. Voor elke activiteit geef je een korte beschrijving, geef je aan hoe vaak je dit doet met je kind en hoeveel tijd je nog aan die activiteit kunt toevoegen. In de laatste kolom geef je aan of je kind van de routine [G]eniet, de routine [V]erdraagt of er [W]eerstand tegen biedt.

Activiteit	Beschrijving	Hoe vaak?	Tijd toe te voegen?	Reactie van het kind

Oudertevredenheidsonderzoek

Datum: _____ Aantal sessies/week: _____ Aantal weken: _____

Coach: _____

Trainingsmodule (omcirkel): INDIVIDUEEL of GROEP

	Helemaal niet akkoord (1)	Niet akkoord (2)	Niet zeker (3)	Akkoord (4)	Helemaal akkoord (5)
De doelen van mijn kind (waaraan we werkten tijdens het ImPACT-programma) zijn belangrijk voor mij en mijn gezin.					
Ik vind de interventiestrategieën die in dit programma gebruikt worden goed.					
De interventiestrategieën zijn gemakkelijk toe te passen tijdens dagelijkse activiteiten met mijn kind.					
Ik gebruik de interventiestrategieën regelmatig met mijn kind.					
Ik begrijp de sterke punten en noden van mijn kind beter sinds we met dit programma werken.					
Ik begrijp hoe ik de interventiestrategieën kan gebruiken om mijn kind te helpen zijn/haar doelen te bereiken.					
Ik voel me zelfzeker in het gebruik van de interventiestrategieën tijdens dagelijkse activiteiten met mijn kind.					
Mijn coach hielp me mijn doelen en prioriteiten voor mijn kind te verwezenlijken.					
Mijn coach hielp me de interventiestrategieën te leren en te gebruiken op een manier die het beste werkte voor mijn gezin.					
Mijn coach was zich bewust van de waarden en cultuur van mijn gezin.					
Mijn coach herkende de sterke punten van mijn kind en mijn gezin.					
Ik heb het gevoel dat mijn kind vooruitgang geboekt heeft op het vlak van zijn/haar doelen.					
De sociaalcommunicatieve vaardigheden van mijn kind zijn verbeterd sinds we met dit programma werken.					
Ik ben tevreden over de vooruitgang die mijn kind in zijn/haar ontwikkeling geboekt heeft.					
Ik heb het gevoel dat mijn kind het programma leuk vond.					
Ik zou dit programma aanraden aan andere gezinnen.					

Gelieve hieronder eventuele aanvullende opmerkingen te noteren.

Hartelijk dank voor je reacties! Deze informatie helpt ons om onze diensten te blijven verbeteren.

Interview voor functieanalyse ^(1/2)

Kind: _____ Ouder: _____ Datum: _____

- 1** Welke bezorgdheden heb je over het gedrag van je kind? Welke van deze gedragingen is het meest zorgwekkend? Wat maakt dit gedrag het meest problematisch?
- 2** Hoe ziet het probleemgedrag van je kind eruit of hoe klinkt het? Hoe vaak komt het voor? Hoe lang duurt het? Hoe intens of ernstig is het?
- 3** Wanneer is de kans het grootst dat het probleemgedrag zich voordoet? Zijn er momenten van de dag, plaatsen, routines of activiteiten waarop, of mensen bij wie, het gedrag het meest voorkomt?
- 4** Wanneer is de kans het kleinst dat het gedrag zich voordoet? Zijn er momenten van de dag, plaatsen, routines, of activiteiten waarop, of mensen bij wie, het gedrag het minst voorkomt?
- 5** Zijn er situaties of gebeurtenissen die het gedrag lijken uit te lokken, zoals een bepaalde taak krijgen, geen toegang tot een voorwerp of activiteit krijgen, een activiteit onderbroken zien worden, van de ene activiteit naar de andere gaan, moeten wachten of genegeerd worden?

(zie volgende bladzijde)

Interview voor functieanalyse (2/2)

6 Zijn er dingen die je kind vaak krijgt, zoals speelgoed, eten of je aandacht, nadat hij/zij het probleemgedrag stelt?

7 Zijn er dingen waaraan je kind vaak ontsnapt of die uitgesteld worden, zoals in bad gaan of tanden poetsen, het moeten stoppen met een favoriete activiteit, of een onaangename zintuiglijke gewaarwording, wanneer hij/zij het probleemgedrag stelt?

8 Lijkt je kind te genieten van de sensatie die gepaard gaat met het probleemgedrag? Zou je kind het gedrag ook stellen als er niemand in de buurt is?

9 Wat voor soort dingen hebben jij of anderen geprobeerd om het probleemgedrag te veranderen? Is een van deze dingen succesvol geweest?

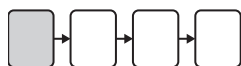
10 Welke dingen vindt je kind echt leuk?

Registratieformulier

Kind: _____ Ouder: _____ Datum: _____

Probleemgedrag(ingen):

Situatie <i>Wat was er aan het gebeuren?</i>	Uitlokker <i>Wat was er net voor gebeurd?</i>	Gedrag <i>Hoe zag het gedrag eruit?</i>	Gevolg <i>Wat gebeurde er net na?</i>

Gedragsschema

Datum: _____

Uitlokker(s)	Gedrag(ingen)	Gevolg(en)	Reden(en)

Gedrag(s)plan

Uitlokker(s)	Gedrag(ingen)	Gevolg(en)	Reden(en)

Voorkom het probleemgedrag

Verander de gevolgen

Leer een vervangende vaardigheid aan

Oefenplan

Maak van je huis een succesvolle leeromgeving

Datum: _____

PLANNING

Maak tijd voor samenspel:

Wat zal moeilijk zijn?

Creëer een plaats om te spelen:

Beperk afleidingen:

Mogelijke oplossingen:

Wissel speelgoed af:

REFLECTIE

Wat ging er goed?

Mogelijke oplossingen:

Wat was moeilijk?

Oefenplan

Focus op je kind

Datum: _____

PLANNING

Doel(en):

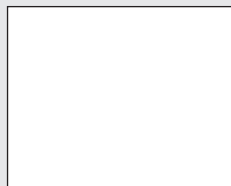
Wat zal moeilijk zijn?

Activiteit(en):

Mogelijke oplossingen:

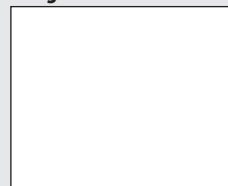
Focus

Wacht

Reageer

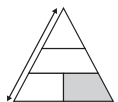

REFLECTIE

Wat ging er goed?

Mogelijke oplossingen:

Wat was moeilijk?

Oefenplan

Pas je communicatie aan

Datum: _____

PLANNING

Doel(en):

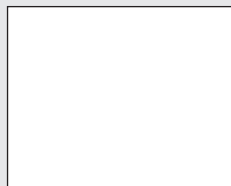
Wat zal moeilijk zijn?

Activiteit(en):

Mogelijke oplossingen:

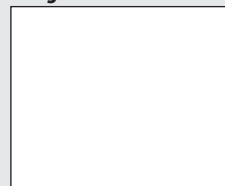
Focus en Pas aan

Wacht

Reageer en Breid uit

REFLECTIE

Wat ging er goed?

Mogelijke oplossingen:

Wat was moeilijk?

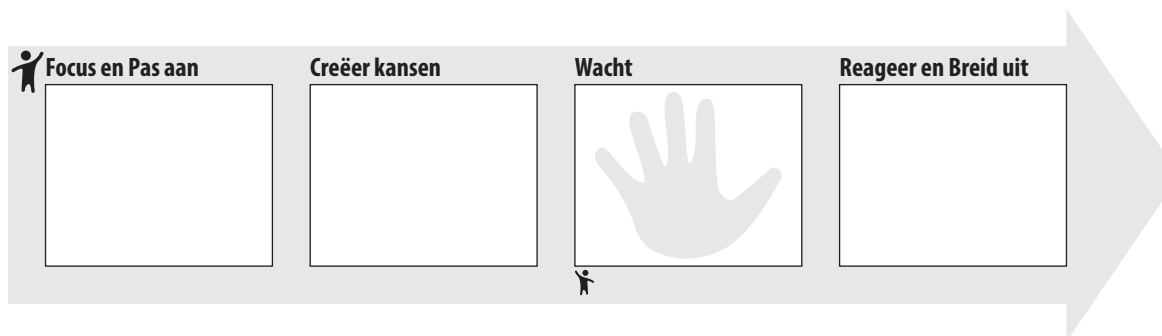
Oefenplan

Creëer kansen

Datum: _____

PLANNING

Doel(en):	Wat zal moeilijk zijn?
Activiteit(en):	Mogelijke oplossingen:

REFLECTIE

Wat ging er goed?	Mogelijke oplossingen:
Wat was moeilijk?	

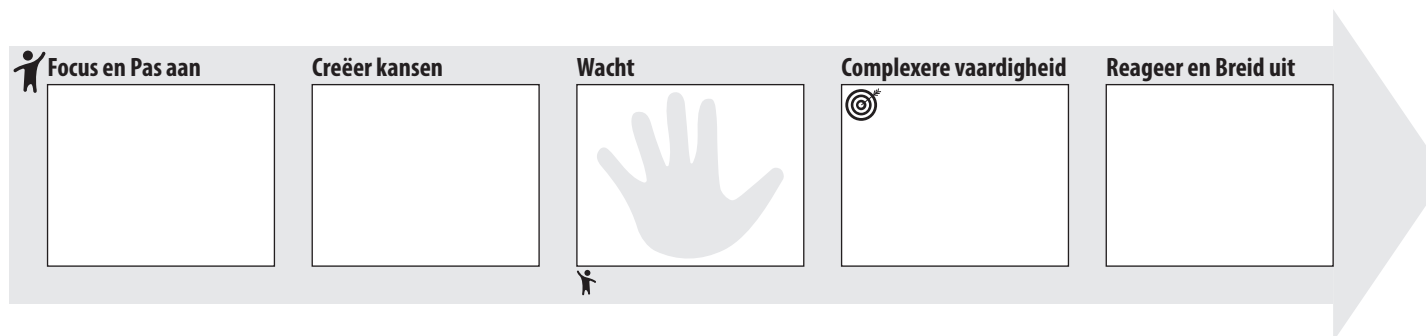
Oefenplan

Prompts en beloningen

Datum: _____

PLANNING

Doel(en):	Wat zal moeilijk zijn?
Activiteit(en):	Mogelijke oplossingen:

REFLECTIE

Wat ging er goed?	Mogelijke oplossingen:
Wat was moeilijk?	

Oefenplan

Leer nieuwe vaardigheden aan

Datum: _____

PLANNING

Doel(en):

Wat zal moeilijk zijn?

Activiteit(en):

Mogelijke oplossingen:

Focus en Pas aan

Creëer kansen

Wacht

Prompt

Reageer en Breid uit

REFLECTIE

Wat ging er goed?

Mogelijke oplossingen:

Wat was moeilijk?

Oefenplan

Pas de interactie aan

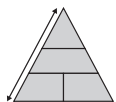
Datum: _____

PLANNING

Doel(en)			Wat zal moeilijk zijn?
Activiteit:	Activiteit:	Activiteit:	
Activiteit:	Activiteit:	Activiteit:	Mogelijke oplossingen:

REFLECTIE

Wat ging er goed?	Mogelijke oplossingen:
Wat was moeilijk?	

Oefenplan

Werk de doelen van je kind bij

Datum: _____

PLANNING			
Doel	Activiteiten	Strategieën	Wat zal moeilijk zijn? Mogelijke oplossingen:

REFLECTIE	
Wat ging er goed?	Mogelijke oplossingen:
Wat was moeilijk?	

Oefenplan

Plan voor blijvend succes

Datum: _____

PLANNING

Verwezenlijkingen:

Wat zal moeilijk zijn?

Volgende stappen:

Mogelijke oplossingen:

Bijkomende ondersteuning:

REFLECTIE

Wat ging er goed?

Mogelijke oplossingen:

Wat was moeilijk?

Datum: _____

REFLECTIE	
Wat ging er goed?	Mogelijke oplossingen:
Wat was moeilijk?	

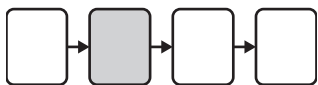
Oefenplan

Begrijp het probleemgedrag van je kind

Datum:

PLANNING	GEDRAG REGISTREREN
Wat zal moeilijk zijn?	In welke mate heeft het gedrag van je kind deze week je gezinsroutines verstoord?
Mogelijke oplossingen:	Helemaal niet Een paar keer Minstens 1 keer per dag Meer dan 1 keer per dag Minstens 1 keer per uur

REFLECTIE	
Wat ging er goed?	Mogelijke oplossingen:
Wat was moeilijk?	

Oefenplan

Voorkom het probleemgedrag

Datum: _____

PLANNING

Gedrag(ingen):	Uitlokker(s):	Wat zal moeilijk zijn?
Vermijd uitlokkers: Maak moeilijke situaties makkelijker:		
		Mogelijke oplossingen:

GEDRAG REGISTREREN

In welke mate heeft het gedrag van je kind deze week je gezinsroutines verstoord?

REFLECTIE

Wat ging er goed?

Wat was moeilijk?

Mogelijke oplossingen:

Datum:

PLANNING		
Gedrag(ingen):	Uitlokker(s):	Wat zal moeilijk zijn?
Begin goede gedragingen te belonen:		
Stop met probleemgedrag te belonen:		Mogelijke oplossingen:

GEDRAG REGISTREREN	REFLECTIE	
In welke mate heeft het gedrag van je kind deze week je gezinsroutines verstoord? Helemaal niet Een paar keer Minstens 1 keer per dag Meer dan 1 keer per dag Minstens 1 keer per uur	Wat ging er goed?	Mogelijke oplossingen:
	Wat was moeilijk?	

Oefenplan

Leer een vervangende vaardigheid aan

Datum: _____

PLANNING

Gedrag(ingen):	Reden(en):	Wat zal moeilijk zijn?
Vervangende vaardigheid(heden):		

Zet situatie op

Prompt

1

2

3

Beloning

➔

Mogelijke oplossingen:

GEDRAG REGISTREREN

In welke mate heeft het gedrag van je kind deze week je gezinsroutines verstoord?

REFLECTIE

Wat ging er goed?

Wat was moeilijk?

Mogelijke oplossingen: